

Prokazatelný přínos každoročních diskusí na ISSS, nejvýznamnější konferenci o IT ve veřejné správě v ČR

PERSPECTIVE

#UNDEFINED

Mark Yates

Jan Petruj

V TÉTO STUDII

„Připravte půdu a on přijde,“ praví se v americkém filmu *Pole snů* o vrcholovém baseballu. Pokud zaměníme „on“ za „oni“ můžeme větu vztáhnout na ISSS, největší konferenci o IT ve veřejné správě v ČR, která se letos konala 2.-3. dubna v Hradci Králové.

Před patnácti lety organizátoři konference Internet ve státní správě a samosprávě (ISSS) připravili půdu a oni – IT odborníci z veřejné správy – přišli. A přicházejí od té doby každoročně diskutovat o tom, jak mohou informační technologie zlepšit jak vnitřní fungování státní správy, tak služby občanům-klientům. A roky nebyl vidět téměř žádný pokrok. Ale za dvěma konferenčními sálů se rozproudily diskuse, byla navázána profesionální přátelství a rozvíjely se myšlenky a plány. ISSS je dnes uznávanou a vyhledávanou akcí, kde se schází odborníci jinak izolovaní ve svých úřadech.

Všechna ta navenek neviditelná aktivita postupně přináší plody. Letošní konference posloužila jako odrazový můstek k diskusím o budoucnosti fungování veřejné správy a zvyšování její efektivity pomocí technologií jako je cloud computing nebo digitalizace a elektronická správa dokumentů v klíčových oblastech jako zdravotnictví, doprava a cestovní ruch. Byl zde také představen projekt, jehož cílem je usnadnit přístup k rejstříkům a registrům. Hovořilo se i o změnách pravidel elektronických výběrových řízení za účelem jejich zefektivnění a zprůhlednění.

Avšak nepodléhejme mylným představám – digitalizace veřejné správy stále ještě daleko pokulhává za západní Evropou. Rada státních organizací se nedostatečně prezentuje na internetu a používá zastaralé nebo poddimenzované technologie. Ministerstva, agentury a úřady stále fungují izolovaně, využívání řešení pro spolupráci a nástrojů pro analýzu dat umožňujících předvídat potřeby a zlepšovat služby je přinejlepším teprve v zárodku. Chybí dlouhodobá vize „chytré veřejné správy“.

Nicméně diskuse a zmiňované projekty ukazují, že Česká republika je z hlediska rozvoje IT ve veřejné správě na správné cestě. Pokud by jednotlivé iniciativy zastřešila společná vize (která by mohla být například tématem příštího ročníku ISSS), modernizace státní správy by se mohla rozběhnout rychleji.

Hlavní program

Konference ISSS letos oslavila 15 let. Pravidelně přitahuje přes 2000 účastníků, hostí více než 100 soukromých firem i veřejných vystavovatelů a nabízí na 200 přednášek. Letošní ročník nebyl výjimkou – přes 2200 účastníků mohlo navštívit 110 stánků, vyslechnout více než 200 přednášek a workshopů a setkat se s kolegy z oboru.

Jednání konference zahájily panelové diskuse s vrcholnými státními představiteli, ministrem vnitra Jan Kubíkem, ministrem práce a sociálních věcí Jaromírem Drábek, místopředsedou Senátu Přemyslem Sobotkou, hejtnanem Královéhradeckého kraje Lubomírem Francem, hejtnanem Kraje Vysočina Jiřím Běhounkem, předsedkyní ČSÚ Ivou Ritschelovou, ředitelem Ministerstva zdravotnictví Petrem Noskem a dalšími vysokými úředníky z ministerstev financí, dopravy a vnitra, členy parlamentu a zástupci společností IBM a Česká spořitelna.

Obecně platí, že plánování a implementace IT dosud v ČR probíhala v jednotlivých organizacích veřejné správy izolovaně. Tento nedostatek koordinace se odrážel i v debatě na pódiu, kde panelisté taktně vyjadřovali výhrady k elektronickým identifikačním systémům, vývoji elektronizace zdravotních záznamů, životaschopnosti probíhajících projektů a plánování a nákladům na některé projekty. Největší stesky se točí okolo několika klíčových aspektů směřování budoucího vývoje. Ministerstvu práce a sociálních věcí se podařilo snížit náklady a zefektivnit provoz přechodem na cloudový model. Jeden z přítomných poslanců poznamenal, že Česká pošta by mohla hrát zásadní roli při poskytování IT zdrojů organizacím veřejné správy i při zajišťování služeb e-governmentu (což může vyvolávat rozporuplné reakce).

Na tónu diskusí se projevílo několik hlavních témat, jež se prolínaly celou konferencí:

Agregace místo integrace

Prezentace projektů zdůrazňovaly otázku přístupových míst a agregaci dat spíše než integraci systémů.

Například služba CzechPoint, která data agreguje, zaznamenala velký úspěch. Před jejím spuštěním do ostrého provozu v roce 2008 (pilotní projekt byl zahájen v roce 2007) museli občané, podnikatelé a cizinci navštívit až sedm různých úřadů, než získali potřebná potvrzení a dokumenty pro své žádosti. CzechPoint umožňuje získat potřebné údaje přímo, z jednoho místa. Oficiální zprávy i neoficiální svědectví dokládají, že tato služba občanům ušetřila nesmírné množství času.

Na stejném základním principu staví nový systém rejstříků, který je částečně financovaný z Evropského fondu rozvoje. Data uložená v různých databázích budou nyní prostřednictvím jednotných přístupových bodů dostupná k nahlédnutí i úpravě oprávněným úředníkům. Je nutno podotknout, že stejně jako u CzechPointu nabídne nový systém jednotný přístup k datům, která však zůstanou uložena v oddělených systémech ve správě příslušných organizací. Jednotný

přístupový systém pak tlumočí požadavky na přístup k informacím do příslušných datových formátů cílových systémů.

Jinými slovy, aktuální trend směřuje k vytváření metasystémů, které stávající systémy propojují, nikoli k ustanovení jednotného standardu či dokonce vybudování jediného společného informačního systému. I když rozsah projektu naznačuje, že jeho realizace potrvá nejméně deset let, je nepravděpodobné, že by organizace veřejné správy opustily dosavadní model izolovaných systémů a přešly na společné aplikační prostředí nebo sdílenou databázi.

Efektivita na prvním místě

Úřady, stejně jako jednotlivci, často fungují nejlépe, když se ocitnou pod tlakem. Nepříznivá ekonomická situace a související omezování rozpočtových prostředků nutí organizace veřejné správy zaměřovat se na technologie zvyšující efektivitu a snižující náklady.

Řečníci i vystavovatelé na konferenci představovali projekty digitalizace a elektronizace veřejné správy a technologická řešení. Zástupci Národního archivu, Poslanecké sněmovny, úřadu Kraje Vysočina a rozličných rejstříků hovořili o využití IT při přechodu na elektronickou správu dokumentů. Zásadním aspektem systémů pro tyto účely je propojení s technologiemi pro ověřování identity (např. osobní účty a elektronické podpisy), které zajistí bezpečný přístup a celkově lepší poskytované služby.

Celodenní zasedání sekce věnované informatizaci zdravotnictví zahájilo vyhlášením svých cílů Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV). Poskytování péče zastínil důraz na konsolidaci infrastruktury a systémů, včetně využití cloudového modelu ke standardizaci softwaru, standardizace služeb, zvyšování flexibility pro uživatele, odpovědnosti dodavatelů a eliminace nadbytečných systémů.

Zatímco podle MPSV se cloud jednoznačně osvědčil z hlediska snižování nákladů a zvyšování efektivity MPSV, jiné státní organizace se k němu stále staví zdrženlivě. Jak ukázal výzkum na téma cloud computingu ve veřejné správě nedávno provedený společností IDC, většina IT odborníků ve veřejné správě v cloudu nespátřují a nástroj na snižování nákladů, na rozdíl od svých protějšků v Maďarsku a Polsku. Názory účastníků ISSS to potvrzují. Ti, s nimiž analytici IDC měli příležitost hovořit, považují cloud za použitelný nástroj usnadňující standardizaci, škálování a poskytování infrastruktury a softwaru, ale nápadně jim chybí nadšení, s jakým se setkáváme v jiných odvětvích a zemích.

Mobilita zasluhuje větší pozornost

Ačkoli se zdálo, že téměř každý z účastníků má u sebe smartphone nebo tablet a v řada prezentací potvrzovala, že Česká republika spolu se zbytkem rozvinutého světa zažívá zásadní posun od osobních počítačů k přenosným zařízením jakožto primárním přístupovým bodům k internetu, zástupci veřejné správy na konferenci často hovořili o mobilitě jako o doplňku spíše než o něčem, co představuje

zásadní změnu ve způsobu lidské komunikace. Ti, kteří mobilitu zdůrazňovali, se zaměřovali především na dopravu a cestovní ruch, tedy oblasti s mobilní komunikací úzce související. Několik úřadů se však vymyká - Ministerstvo spravedlnosti má program elektronizace, který zahrnuje i speciální aplikaci pro přístup ke spisům z tabletů. Ministerstvo vnitra se zaměřuje na protokol IPv6, který mobilitu usnadňuje díky automatické konfiguraci koncových zařízení a Český úřad zeměměřický a katastrální mobilní přístup ke svým službám již podporuje.

Z hlediska rozvoje IT je primárním zájmem ministerstev, jako je Ministerstvo financí, vývoj interních systémů. Nároky na výběr, sledování a distribuci daňových výnosů jsou značné a upírá se na ně velká pozornost, ale je pouze otázkou času než občané začnou vyžadovat aplikace a portály, které umožní podávat přiznání, platit daně a inkasovat přeplatky prostřednictvím mobilních zařízení. Během několika málo let přestane dostačovat pouhé zpřístupnění formulářů na internetových stránkách. I ty budou muset být uzpůsobené pro mobilní zařízení.

Chybí dlouhodobější vize

Snižování nákladů, konsolidace, zefektivňování a eliminace nadbytečných systémů jsou vznešené cíle. Skutečnou hodnotu uživatelům přináší vytváření a zdokonalování zastřešujících služeb jako CzechPoint, elektronické zdravotní knížky a aplikace pro cestovní ruch. Portály elektronické státní správy usnadňující přístup k informacím a službám jsou v dnešní digitální době občanským právem a jejich vývoj musí pokračovat.

Všechny zmiňované iniciativy však musí zapadnout do širšího kontextu. I když řada organizací veřejné správy jde – byť někdy poněkud klopýtavě – správným směrem, existujícím projektům chybí zastřešující vize, která by je usměřňovala, motivovala k propojování dosud izolovaných systémů jednotlivých úřadů a dávala občanům i státním zaměstnancům dojem vyššího smyslu. Tím nejsou sdílená centra služeb nebo jednotky poskytující IT zdroje jako služby – infrastrukturu, hardware, software, platformy a výpočetní výkon. Dlouhodobá vize musí zahrnovat i business intelligence a prediktivní analytické nástroje k neustálému zlepšování služeb, musí zahrnovat přístupové body a zpětnou vazbu, která podpoří větší zapojení občanů do správy věcí veřejných, musí zahrnovat i sdílení informací mezi jednotlivými systémy, které umožní spolupráci mezi různými složkami veřejné správy.

Z tohoto hlediska mají organizátoři ISSS jedinečnou pozici, z níž mohou přispět k naplnění myšlenky digitální veřejné správy. Mají fórum, na němž se setkávají zástupci místních, regionálních i centrálních úřadů. Mohou ovlivnit agendu jednání a podněcovat diskusi – a snad i plánování – o podobě veřejné správy a jejích služeb za 5 či 10 let. Realizace takové vize však bude vyžadovat mimořádné vůdčí odhodlání a schopnosti na nejvyšší politické úrovni. ISSS ji

může alespoň zprostředkovávat úředníkům a občanům a diskusemi zemi posouvat k naplňování myšlenky „chytré“ veřejné správy.

DALŠÍ INFORMACE

Související analytické studie

- Cloud Computing for Government: A View from Central and Eastern Europe (IDC Government Insights #CEMA18415)
- Business Strategy: Smart Government Maturity Model – Open Data and Collaboration in Central and Eastern Europe (IDC Government Insights # CEMA18048, Dec 2011)
- Vendor Assessment: Top IT Vendors in the Government Sector in Central Europe (IDC Government Insights #CEMA17938, Dec 2011)

Copyright

Copyright 2012 IDC Government Insights. Všechna práva vyhrazena. Jakákoli reprodukce možná pouze s předchozím písemným souhlasem. Externí publikace společnosti IDC Government Insights. Využití informací IDC Government Insights pro účely reklamy, tiskových zpráv nebo propagačních materiálů je možné pouze na základě předchozího písemného souhlasu oprávněného zástupce IDC Government Insights. K žádosti o souhlas je nutné přiložit navrhované znění textu. IDC Government Insights si vyhrazuje právo bez uvedení důvodu odmítnout udělit souhlas s využitím informací.